

BUITEN ZINNEN

Buiten zinnen

Mel Wallis de Vries

the house of books

Dinsdag 17 oktober

De kerk ruikt naar natte jassen, alles is vochtig en klam. De regen slaat tegen de hoge ramen en maakt deze dag nog triester dan hij is. Er zijn zeker tweehonderd mensen naar Karlijns begrafenis gekomen. Ik schuif ongemakkelijk over de harde houten kerkbank. De band van mijn zwarte broek snijdt in mijn middel en mijn grijze vest kriebelt in mijn nek. Ik zie er uit zoals ik me voel: onopvallend, kleurloos en somber.

Mijn ogen dwalen over de mensenmenigte. Op de eerste rij zit Karlijns familie. Ook haar beste vriendinnen hebben daar een plekje gevonden. Ze houden elkaars hand vast en huilen. Toen mijn opa vier jaar geleden stierf, zat ik ook op de voorste rij. Ik herinner me nog goed dat ik niet durfde te huilen, omdat iedereen het zou zien. Alle ogen waren op mij en mijn ouders gericht en ik voelde me heel opgelaten. Pas na de begrafenis, toen ik thuis was, liet ik de tranen komen.

Nu zit ik, samen met mijn moeder, op de achterste rij en ik voel me nog veel ongemakkelijker dan met mijn opa's uitvaart. De laatste bank is een soort niemandsland; een plek voor mensen die te laat komen; een verzamelplaats voor vage kennissen. Het verbaast me dat er geen bordje hangt met de tekst: *Fijn dat u er bent, maar het had niet hoeven.*

Vijf jaar geleden zou ik vooraan zijn gaan zitten. Karlijn was mijn beste vriendin, vanaf de dag dat ze mijn buurmeisje werd. Ik zie ons nog spelen in het opblaasbadje in onze tuin. Of bij elkaar logeren. We droegen dezelfde kleren, gingen samen op vakantie, zaten op jazzballet. We waren onafscheidelijk. En toen zijn we elkaar kwijtgeraakt.

Naast me haalt een vrouw haar neus op. Ze huilt. Mijn oogleden zijn zwaar en mijn ogen branden, maar ik huil niet. Het voelt alsof ik ben verdwaald in mijn eigen verdriet: ik weet niet meer waar ik om moet huilen. Toen mijn moeder vertelde dat Karlijn dood was, heb ik niks gezegd. Ik denk dat ik zelfs verder ben gegaan met mijn huiswerk maken. Ik kon het gewoon niet geloven. Pas uren later kwam de klap.

Het is een lange dienst. De dominee kijkt ernstig en leest een stuk uit de Bijbel voor. Ik luister maar half en leun tegen mijn moeder aan. Ze knijpt stevig in mijn hand. De dominee praat nu over de dood. En het noodlot. En God die bij haar is. Zijn stem heeft een bedroefde ondertoon, alsof hij echt om Karlijn rouwt, maar ik denk aan wat hij straks na deze dienst doet. Een kopje koffie drinken, de krant lezen, de voetbaluitslagen opzoeken? Over een paar uur – als ze onder de grond ligt – is hij haar waarschijnlijk alweer vergeten. Ik onderdruk de neiging om hysterisch te gaan lachen.

Dan hoor ik hem zeggen: 'Ze heeft rust gevonden.'

Het spijt me zo, denk ik ineens. Wat heb ik gedaan?

Ik heb pas door dat de dienst is afgelopen als de kerk zich met gefluister en geschuifel vult. De vrouw naast me staat op. Ze ruikt naar zweet en ik ben bang dat ik moet overgeven. Mijn moeder helpt me omhoog en slaat

haar armen stevig om mijn middel. We wachten terwijl zes mannen in zwarte pakken de kist door het gangpad naar buiten dragen. Karlijns familie loopt er zwijgend achteraan. Ik kijk naar haar moeder; ze heeft een gekwelde en verloren uitdrukking op haar gezicht. En dan kruisen onze blikken elkaar. Ik verstijf en weet niet wat ik moet doen. Glimlachen? Knikken? Zwaaien? Maar ze staart me aan alsof ze me nog nooit heeft gezien.

De rijen lopen van voor naar achter leeg. De stoet wordt steeds langer. Gezichten trekken voorbij. Ik zie klasgenoten, leraren, buurtgenoten. Sommigen waren goed bevriend met haar, anderen kenden haar slechts oppervlakkig. Maar ze kijken allemaal hetzelfde: intens geschokt en verdrietig.

Ik weet me geen raad met mijn houding en staar naar de grond. Soms denk ik dat Karlijn nog steeds mijn beste vriendin is. Op een bepaalde manier is dat ook zo, want haar plek is nooit door iemand anders ingenomen. Zij heeft wel nieuwe beste vriendinnen gekregen. Haar wereld draaide door, terwijl die van mij bleef stilstaan. En toen ze weer mijn wereld binnenstapte, heb ik haar niet meer toegelaten.

Ik heb het opeens verschrikkelijk warm. En meteen daarna heb ik het koud. Ik huiver.

‘Eva, gaat het?’ vraagt mijn moeder bezorgd.

Nee, het gaat helemaal niet. ‘Ik heb een beetje hoofdpijn,’ zeg ik. ‘Gelukkig kunnen we naar buiten.’

Mijn moeder en ik verlaten als laatsten de kerk.

Zondag 13 augustus

Ik kan gewoon niet geloven wat er is gebeurd. We kwamen vanmiddag rond een uur of twee terug van ons vakantieadres in Zuid-Frankrijk. We hadden de hele nacht en ochtend doorgereden, en ik was moe, stijf en gaar. Het was mijn moeder weer gelukt om de auto tot de nok toe vol te proppen met bagage. Maar goed, mama's inpakwoede is een verhaal apart.

Mijn vader parkeerde de auto voor ons huis en we liepen naar de voordeur. Toen de deur openging, zagen we meteen dat er iets mis was. Overal lagen spullen, papieren, en kleren. We keken elkaar met open mond aan en renden naar de huiskamer. Het was net oorlog. Alle meubels waren verschoven, de boekenkast was omgevallen, fotolijstjes waren van de muur gerukt.

'O, mijn god,' zei pap. Hij keek helemaal ontzet en in de war. 'Er is ingebroken.'

Mama was in alle staten. Ze ijsbeerde tussen de troep op de grond en jammerde: 'Ze hebben de dvd-speler meegenomen. En de kristallen vaas van oma. Kijk, ze hebben een keukenraam ingeslagen. Wat erg, o, wat verschrikkelijk erg.'

Ik was bang dat ze een zenuwinzinking kreeg. Toen dacht ik aan mijn eigen spullen. Ik rende de trap op, naar mijn

kamer, en gooide de deur open. Alles zag er precies zo uit als voor de vakantie. Toch wist ik meteen dat de inbrekers hier ook waren geweest. Grappig eigenlijk, dat je sommige dingen weet, zonder dat er bewijs voor is. Maar ik voelde gewoon dat de dieven ook in mijn kamer hadden rondgeneusd. Was het de manier waarop mijn dekbed nu lag? Of rook mijn kamer misschien anders? Waren de boeken op mijn bureau een paar centimeter verplaatst? Wat het ook was, ik wist het zeker. Ik opende wantrouwig al mijn kasten om te kijken of er iets miste. Of nog erger: dat de inbrekers wat hadden achtergelaten. Ik zocht als een bezetene naar sporen. Niets. Geen vreemde haren op mijn kussensloop, geen modderige voetstappen onder mijn raam, geen vingerafdrukken op het stoffige scherm van mijn oude computer. Waarschijnlijk hadden de dieven mijn spullen niet de moeite van het stelen waard gevonden. Toch was er wel iets veranderd. Deze kamer was altijd mijn domein, helemaal van mij, maar nu voelde ik me er onprettig, en zelfs een beetje onveilig. Ik had het gevoel dat ik niet alleen in mijn slaapkamer was, hoewel ik wist dat de dieven allang waren verdwenen. Gatver, wat een shit einde van de vakantie.

Weer beneden vond ik pap en mam op de bank. Ze keken dieptreurig. Ik ging naast mijn vader zitten en legde mijn hoofd op zijn schouder. Hij sloeg een arm om me heen. 'Karlijn, lieverd,' fluisterde hij, 'het komt wel weer goed. Ze hebben niet veel spullen meegenomen. En de woonkamer was toch aan een opknopbeurt toe.'

Mama schudde haar hoofd zo hard heen en weer dat ik medelijden kreeg met haar nek. 'Hoe kom je daar nu bij? De woonkamer was helemaal niet aan een opknopbeurt

toe. Het kost me dagen om alles weer op te ruimen.’
Het gevaar van een zenuwzinking was blijkbaar nog niet geweken.

De bel van de voordeur ging.

‘Ah, daar zal je hem hebben,’ zei papa.

Bezoek? Nu? Terwijl ons huis één grote, leeggeroofde puinhoop was? Waarschijnlijk was de verwarring van mijn gezicht af te lezen, want mijn moeder zei sussend: ‘Je vader heeft de politie gebeld. Het duurt niet lang.’

Ze snelde naar de hal, met papa in haar kielzog. Even later kwamen mijn ouders binnen met een man. Hij droeg een echt politiepak, met pet, en op zijn bovenlip zat een grijs snorretje.

‘Dit is agent De Geus,’ zei mijn moeder. En tegen hem: ‘Wilt u koffie?’

‘Nee, dank u.’ Hij pakte een notitieblokje uit zijn borstzak. ‘Laten we maar meteen beginnen. Wat is er meegenomen?’

Mijn ouders beantwoordden al zijn vragen en lieten hem daarna het kapotgeslagen raampje in de keuken zien.

Agent De Geus dacht lang na en zei toen: ‘Zo zijn de inbrekers waarschijnlijk binnengekomen.’

Alsof we dat nog niet wisten! Het was net een slechte aflevering van Baantjer. Hij stelde mij ook wat vragen.

Ik probeerde serieus en aangeslagen te klinken, en daar hoefde ik niet erg mijn best voor te doen. Ik vertelde hem dat er niks uit mijn slaapkamer was gestolen. En over mijn vermoeden dat de dieven er wel waren geweest. Maar dat maakte blijkbaar geen indruk op hem, want hij klapte zijn notitieblokje dicht en vroeg aan mijn moeder: ‘Had u de koffie klaarstaan? Ik zou nu best een bakje lusten.’

Ik vluchtte naar mijn kamer met een vaag excuus. Die

agent vond mama's koffie waarschijnlijk erg lekker, want pas na een half uur hoorde ik stemmen in de gang en ging de voordeur open en dicht. En toen werd het stil. Het is nu zelfs zo stil in mijn kamer dat ik de vogels onder de dakpannen kan horen. Een zacht, schrapend geluid dat me aan voetstappen op het dak doet denken. Hoe paranoïde ben ik deze middag geworden?

De inbox van mijn telefoon zit vol sms'jes. Julia, Puck, Noor; ze willen weten of ik weer thuis ben en hoe mijn vakantie is geweest. Maar ik ben niet in de stemming om berichtjes terug te sturen. Ik heb net wel Nout gebeld. Hij klonk blij en verrast. Niet gewoon verrast, maar uitzinnig verrast. Hij had me morgen pas terug verwacht. Ik vertelde hem dat ik toch echt thuis was en dat er was ingebroken. Nout reageerde lief en bezorgd om me daarna te vertellen dat hij niet lang kon praten. Ik belde op een slecht moment, want hij was aan het voetballen. Hij zei dat hij me straks zou terugbellen. En dat hij van me hield. Dat was het signaal dat ik hoorde te zeggen: 'Ik ook van jou.' Maar ik zei snel: 'Dat is goed. Spreek je later.' De vakantie was voorbij. Ik was terug.

Maandag 14 augustus

Mijn goede humeur heeft precies twee weken, tweeëntwintig uur en twaalf minuten geduurd. Ik werd vanochtend met een enorme after-vakantiedip wakker. Kan nog steeds niet geloven dat we weer thuis zijn. Ik begon er net aan te wennen dat ik kon uitslapen en alle tijd van de wereld had. Ik voelde me uitgerust, vrolijk en zeer opgeruimd. Maar dat gevoel is me nu al bijna weer ontglipt.

Heb denk ik niet verteld dat ik voor de vakantie opnieuw zo'n inzinking had. Die stomme buien overvallen me de laatste tijd steeds vaker. Ik haat die mopperende, grommende chaos in mijn hoofd. Kon ik maar begrijpen waarom ik me af en toe zo down voel. Ik ben zeventien, maar ik voel me verdorie soms net een vermoeide stakkerd van zeventig. Ik moet de boel van binnen nodig eens gaan reorganiseren.

O ja, en dit kwam vanochtend ook nog in me op: volgende week begint school. Wie heeft er ooit bedacht dat je eindexamen moet doen? Ik krijg het Spaans benauwd bij het idee. Misschien zak ik wel... God, dat zou echt een grote teleurstelling voor mijn moeder zijn. Ik denk dat mama de data van mijn examens al uit haar hoofd heeft geleerd. Ik kan het niet uitstaan als ze zich zo met mijn

school bemoeit. En ze doet het altijd. Waarom heb ik geen broertjes of zusjes? Ik bedoel, dan had mijn moeder niet zo op mij hoeven letten. Maar laat ik het positief bekijken: nog een jaar ploeteren, en dan begint het echte leven.

Rond lunchtijd ben ik naar Nout gegaan. Ergens in mijn achterhoofd had ik de hoop dat alles weer goed zou zijn als ik hem zag. Niet dus. Hij deed de deur open met zijn warrige donkerbruine krullen en bruine ogen (aantrekkelijk), gekleed in een spijkerbroek en een wit, linnen overhemd (goede smaak) en zoende me (hartstochtelijk). En ik? Ik stond er bij als een zoutzak en voelde niets. Nout had niks door, tenminste, dat hoopte ik.

We gingen naar zijn slaapkamer. Nout duwde me op het bed en begon me weer te zoenen. Ik murmelde dat ik liever wilde praten omdat ik hem zo lang niet had gezien. O, wat kan ik makkelijk liegen. Uiteindelijk praatte ik in zijn armen over de vakantie en de inbraak, terwijl Nout kusjes op mijn haren gaf en in mijn oor fluisterde dat hij me verschrikkelijk had gemist. Ik voelde me zo schuldig. Ik ken Nout zeven maanden, en de waarheid is dat ik niet meer verliefd ben. Dat ligt meer aan mij dan aan hem, want hij is echt een geweldige jongen. Voor de vakantie begreep ik het opeens: ik voel een grote genegenheid voor hem, maar het is geen liefde. Ik moet het Nout vertellen. Maar die gedachte veroorzaakt een acute paniekaanval. Ik ben te gehecht aan zijn aanwezigheid in mijn leven en ik kan er nu nog geen afstand van doen. Is dat egoïstisch? Of misschien gemakzuchtig? Ik voel me er in ieder geval heel beroerd over. Straks ontplof ik nog van al mijn gepieker.

Na Nout ben ik als een speer naar De Toog gefietst. Mijn slechte eigenschap had weer toegeslagen: ik was de tijd helemaal vergeten. Ik was te laat, veel te laat voor de werkbespreking, en kwam hijgend en bezweet binnen. Iedereen zat aan de bar en groette me, behalve mijn baas Daan, die nors een andere kant op keek. Ik moest naar hem toelopen, voor hem gaan staan en zeggen: 'Sorry dat ik zo laat ben. Heel stom. Het spijt me echt vreselijk.' Pas toen had ik zijn aandacht.

'Zo,' zei Daan snerend. 'Wat leuk om jou hier ook weer eens te zien.' Hij duwde een stuk papier in mijn handen. 'Hier is het nieuwe werkrooster dat we net hebben ingedeeld. Het gaat volgende week in. Geen discussie meer over mogelijk. En de volgende keer dat je te laat komt, zoek je maar een ander baantje.' Hij draaide zijn rug naar me toe.

Ik kon wel door de grond zakken en bekeek balend het nieuwe rooster. Shit, ik had alle rotbardiensten gekregen. Maandagavond, dinsdagavond en woensdagavond. Dan zijn er zo weinig klanten in De Toog dat ik een vette fooi wel kan vergeten.

Zuchtend ging ik aan de bar zitten, zo ver mogelijk bij Daan vandaan. Iemand legde een hand op mijn arm en zei: 'Ik heb dezelfde diensten gekregen. Dat wordt vast gezellig. En ik kom ook altijd te laat. Het schijnt dat mensen die te laat komen bijzonder intelligent en erg innemend zijn.'

Ik draaide me om en staarde verbaasd in een onbekend gezicht met blauwe ogen, kort blond haar en een brede glimlach.

Het gezicht knipoogde en zei: 'Hai, ik ben Steven. En nieuw hier. Ik ben vorige maand naar Amsterdam verhuisd en ik

had dringend een baantje nodig. Gelukkig kon ik bij dit café meteen beginnen, alhoewel die Daan me een beetje een sjaggi figuur lijkt. Jij bent toch Karlijn?’

‘Ja,’ antwoordde ik. ‘Leuk je te ontmoeten. En welkom in De Grote Boze Toog.’

Steven moest lachen. ‘Wil je wat drinken? Ik was net van plan om iets te halen.’

Steven haalde twee colaatjes en we praatten wat. Ik wilde niet speciaal met hem praten, maar zo kon Daan me tenminste niet lastigvallen. Steven was best een aardige jongen. Hij bleek uit Rotterdam te komen. Ik vroeg of hij Schiedam een beetje kende, want daar had ik vroeger met mijn ouders gewoond, maar daar was hij nog nooit geweest. ‘Je mist niks,’ zei ik. ‘Schiedam is vreselijk saai. Of je moet van windmolens houden, want daar is de stad mee volgebouwd.’ Steven vertelde dat hij naar Amsterdam was gekomen om bedrijfskunde te studeren. We babbelden nog wat over de stad en de leukste plekken om uit te gaan, maar toen ik zag dat Daan wegging, stond ik op. Samenvatting van de dag tot nu toe: zeer matig.

Dinsdag 15 augustus

Ik moet iets bizars kwijt. Gisteravond ging ik vroeg naar bed. Ik was erg moe en sloom, en ik had zelfs geen zin in mijn favoriete film Notting Hill, die op tv was.

Waarschijnlijk was ik gevelde door de hitte. Er lijkt geen einde te komen aan die waanzinnig hete dagen en benauwde nachten. Maar goed, ik moet niet klagen, want deze eindeloze hittegolf is nog altijd veel beter dan een zomer met alleen maar regen.

Ik deed het raam van mijn slaapkamer wijd open, gooide het dekbed van mijn bed, zette mijn miniventilator op de hoogste stand en ging op mijn rug liggen. Gelukkig viel ik snel in slaap.

Midden in de nacht schrok ik wakker. Een afschuwelijk moment lang wist ik niet waar ik was. Het was donker in mijn kamer en doodstil. Mijn hart bonkte als een op hol geslagen stoomtrein. Toen wist ik het: ik had die droom weer gehad. Al jaren heb ik dezelfde nachtmerrie. Soms heb ik hem maanden niet, soms wel een paar keer per week.

Ik droom altijd dat ik in mijn bed lig. Het is aardedonker, maar toch kan ik wel dingen zien, zoals mijn nachtkastje en de poster van Brad Pitt aan de muur. Ik ben niet alleen, want ik hoor iemand ademen in een hoekje van

mijn kamer. Aan de zware ademhaling te horen is het een man. Ik ben doodsbang en verroer me niet. Ik heb geen idee wie hij is, maar ergens voel ik dat deze man niet veel goeds in de zin heeft. Dat weet ik zeker.

En dan gebeurt er iets. De ademhaling verplaatst zich en komt heel langzaam dichterbij. Ik zie een schim door mijn kamer sluipen, recht op me af. 'Help,' probeer ik te zeggen, maar mijn mond wil niet bewegen. De ademhaling is opeens hoog boven me. Ik draai mijn hoofd opzij en zie twee benen naast mijn bed staan. Mijn ogen proberen omhoog te kijken, naar zijn gezicht, maar dat lukt niet. De man steekt een arm naar me uit. Hij strijkt met een ijsskoude vinger over mijn voorhoofd, langs mijn wangen, naar mijn nek. Van heel diep komt de gedachte: vlucht. Ik probeer overeind te komen. Langzaam, met grote moeite, beweeg ik een been. Maar dan sluit zijn hand zich om mijn nek. Ik gil, de man lacht en op dat moment word ik altijd wakker.

Zo gaat mijn droom al jaren. Het is een zeer onprettige, maar zeer voorspelbare ervaring. Vannacht verliep mijn droom anders. Of eigenlijk: het voelde anders. Het voelde dit keer alsof er écht iemand met een vinger over mijn gezicht streek! Toen ik wakker schrok, tintelde mijn wang nog van de aanraking. Ik knipte mijn bedlampje aan en alle angsten van de hele wereld spookten vijf minuten lang door mijn hoofd.

Ik wachtte op een geluid, of een schim die door mijn slaapkamer sloop, maar er gebeurde niks. Natuurlijk niet. Ik was mezelf gek aan het maken, wist ik. Plotseling hoorde ik een zacht geschuifel buiten. Mijn hart begon weer te racen. Ik sprong uit bed en rende naar het raam. Ik gluurde door een kiertje van de gordijnen. De straat

was donker en verlaten. Ik hield de straat nog een paar minuten in de gaten, maar er was echt niemand.

Ik kroop terug in bed en probeerde in slaap te vallen. Het had geen zin. Ik kon niet meer slapen. Elk piepje, kraakje of zuchtje van het huis klonk verdacht. Om zes uur zag ik het buiten lichter worden. Ik hoorde de eerste auto's door de straat rijden en de vuilniswagen langskomen. Om half acht ging ik maar douchen. Ik had een enorme koppijn en alles kostte me heel veel moeite. Interessant, dit verband tussen slaapgebrek en mijn stemmingen.

Voelde me iets beter toen Puck rond een uurtje of drie belde of ik ook naar het terras van Vertigo in het Vondelpark kwam. Werd uiteindelijk een supergezellige middag met Puck, Noor en Julia. Twee flessen rosé opgedronken. Julia had tijdens de vakantie met een Italiaanse jongen gezoend. Nu belt hij haar steeds om te zeggen dat hij langs wil komen, terwijl ze niet verliefd op hem is, erg grappig. Noor en Puck raakten niet uitgepraat over hun vakantie in Spanje. Ze hadden twee weken lang gefeest en in de zon gelegen. Mijn vakantie verhalen waren een stuk minder spannend. Dit was echt het laatste jaar dat ik met mijn ouders ben meegegaan. Puck wilde weten of ik Nout al had gezien. Heb in het kort over mijn twijfels verteld. Iedereen was het erover eens dat ik niks moest overhaasten. 'Anders zijn we straks alle vier single,' zei Noor lachend. We proostten op de liefde, het eindexamen, en onze vriendschap.

Zo in de zon was de herinnering aan mijn droom bijna verdwenen. Bijna, want nu ik alleen in mijn stille, lege kamer zit, en het buiten schemerig is geworden, moet ik er opeens weer aan denken. Jakkas, ik heb geen zin om

te gaan slapen. Het is half tien. Wie kan ik nog bellen? Nout? Puck?

Hmmm, blijkbaar ben ik de enige levende ziel op deze wereld die vanavond niks te doen heeft. Nout nam niet op, Puck was in gesprek, Julia ook, en Noors telefoon stond uit want ik kreeg direct haar antwoordapparaat. Is er dan echt niemand die ik kan bereiken? Ik denk opeens aan Eva. Het is zo lang geleden dat ik haar heb gesproken, zeker een paar maanden. En dat was een kort, wat ongemakkelijk gesprekje op straat toen we elkaar toevallig tegenkwamen. Ik heb geen idee wat ze deze zomervakantie heeft gedaan. Zal ik haar bellen en vragen of ik even mag langskomen? Waarom ook niet.